

Bedömarrapport

Masterprogrammet i läkemedelsanvändning vid Uppsala universitet

Bedömargrupp: Johan Eriksson (Ordförande, docent, pedagogisk utvecklare, Uppsala universitet), Erika Larsson (Leg. Apotekare, Professionsutvecklare, Sveriges Farmaceuter), Christina Ljungberg Persson (Leg. Apotekare, Farm. Dr., Universitetslektor, Göteborgs universitet), Emma Eriksson (BSc, Studentrepresentant, Uppsala universitet), Kjell H. Halvorsen (Cand. Pharm., førsteamanuensis, UiT Norges arktiske universitet)

Bedömargruppen har tagit del av institutionens självvärdering av Masterprogrammet i läkemedelsanvändning, inklusive bilagor, samt genomfört platsbesök den 28–29 september 2022, då studenter, alumner, undervisande lärare, programkoordinator, studierektorer, prodekan och administratörer intervjuades. Utöver platsbesöket har bedömargruppen haft fyra möten via zoom samt kommunicerat via e-post. Bedömarrapporten är baserad på både den skriftliga dokumentationen och intervjuerna som företogs vid platsbesöket.

Masterprogrammet i läkemedelsanvändning består av den inledande obligatoriska kursen Läkemedelsanvändning (7,5 hp) och ett stort antal valbara kurser (övervägande om 7,5 hp), som tillsammans med ett examensarbete om 15 hp eller 30 hp ger magisterexamen (60 hp) alternativt ett examensarbete om 30 hp eller 45 hp som ger masterexamen (120 hp).

Rapporten är disponerad enligt följande: Först redovisas vad bedömargruppen anser vara utbildningens styrkor och svagheter på ett mer övergripande plan. Därefter följer vad gruppen anser vara utvecklingsområden och rekommendationer till förändringar samt förslag på obligatoriska kurser. Sedan disponeras texten efter de 11 aspekter som bedömargruppen tagit ställning till.

Utbildningens styrkor:

Masterprogrammet i läkemedelsanvändning ger möjlighet till betydande variation i studenternas kompetens efter examen - stor valfrihet, samtidig som det går att strömlinjeforma sin utbildning mot t.ex., klinisk farmaci, regulatoriskt arbete och marknad samt förberedelse för doktorandstudier. Programmet öppnar därmed möjligheter på arbetsmarknaden för personer med receptarieutbildning. Utbildningen utnyttjar också ledig kapacitet i de redan befintliga kurserna på den farmaceutiska fakulteten och det finns tillräcklig kapacitet hos personalen.

Utbildningens svagheter:

Begreppet läkemedelsanvändning är inte klart definierat och det finns inget uttalat syfte med utbildningen. Det är heller inte uttalat vilka som är målgruppen.

Det finns inte heller platsgaranti för de studenter som har valt mastersprogrammet i läkemedelsanvändning; utan deras studieplan är beroende av studieprogrammet för apotekare.

Det är för få programspecifika kurser på programmet.

Programmets kvalitet är avhängig de kurser som ingår, och eftersom dessa varierar är det svårt för studenter och andra att få inblick i och inflytande över programmet. Detta försvårar systematiskt arbete och uppföljning på programnivå.

Utvecklingsområden samt rekommendationer för utbildningen:

Möjligheten att tala med studievägledare bör kommuniceras bättre till studenterna, särskilt med tanke på att studenterna i intervjuerna uppger att valet av kurser och fördjupningsprojekt är krångligt. I intervjuer med studenter saknar de studievägledning. Studievägledaren upplever på andra sidan att studenterna inte bokar de tider hon har tillgängliga.

En tydligare studieplan skulle kunna öka genomströmningen då det medför att studenterna blir mer motiverade och får en tydligare studietillhörighet (mastersprogram). Bedömaregruppen ser ett värde av att ha någon mer obligatorisk kurs i början av programmet, samt förslag på inriktningar av programmet studenter kan välja att följa. Förslag på inriktningar kan vara både för master- och magisterexamen.

Att låta studenterna själva skriva en individuell studieplan i början av mastersprogrammet kan även ge en större förutsägbarhet, både för utbildningsinstitutionen och för studenterna, samtidigt som det tvingar studenterna att göra ett aktivt och informerat val för sin utbildningsprogression.

Ett "fast-track" för programmets studenter, med platsgaranti för önskade kurser, behövs för att de ska kunna följa sin individuella studieplan. Det skulle ge programmet en fördel gentemot att läsa samma kurser fristående.

Att omformulera karriärvägarna – ge studenterna en tydligare väg, samt vilka kurser som rekommenderas ingå i de olika karriärvägarna. Förslagsvis:

- A. Klinisk farmaci (även strategiska läkemedelsfrågor inom region och kommun)
- B. Regulatorisk och marknad (myndigheter och näringsliv)
- C. Öppet program (vidareutbildning mot forskning och arbetsliv)

I dagsläget finns en kurs om 7,5 HP som är obligatorisk. Den här kursen bör bli programspecifik, man bör fundera över att låsa kursen (igen) till enbart studenter på masterprogrammet i läkemedelsanvändning. Detta skulle bidra till en bättre studiemiljö och öka känslan av samhörighet för studenterna på programmet, samt skapa en starkare programtillhörighet.

Vidare rekommenderar bedömargruppen ett ökat fokus på metodkunskaper inom programmet, för att bädga för ett livslångt lärande. Detta kan förslagsvis uppnås genom att göra kursen *Forskningsmetoder inom läkemedelsanvändning* till en obligatorisk kurs. Detta skulle även öka studenternas förmåga och kunskap kring kritiskt tänkande och ge viktiga verktyg inför examensarbetet ("fördjupningsprojektet"). Kursen skulle kunna rusta studenterna bättre för att vara delaktiga i planeringen och utformningen av fördjupningsprojektet. Detta förslag framfördes också i bedömargruppens intervjuer med studenter på programmet. Vi förslår att denna kurs läggs in som obligatorisk direkt efter den redan existerande obligatoriska kursen (dvs. Period B första året). Även detta skulle kunna öka studenternas sammanhållning, vilket vi tror skulle leda till en högre genomströmning.

De 11 aspekterna från "Riktlinjer för Uppsala universitets modell för utbildningsutvärdering (UFV 2015/475)". Varje utbildningsutvärdering ska täcka in följande aspekter:

1. Att utbildningarna når målen i högskolelagen och högskoleförordningen (examensordningen) och utbildningsspecifika mål, dvs. att de faktiska studieresultaten motsvarar de förväntade studieresultaten

Kommentarer från bedömargruppen:

I utbildningens egen självvärdering framgår att man inte kan avgöra om alla lärandemål på programmet uppfylls. Antingen bör målen omformuleras eller så får man säkerställa att de uppfylls och examineras för alla studenter innan examen.

Styrkor: Programmet är brett och ger stora möjligheter till individuell utformning. Med ett val av kurser som sammantaget motsvarar målen i högskolelagen och högskoleförordningen kan dessa också uppfyllas.

Förbättringsområden: Se över programmets lärandemål. Eventuellt införa någon typ av bedömning av måluppfyllnad. Bedömargruppen anser att metodologisk kunskap är essentiell för studier på denna nivå och rekommenderar därför att göra kursen Forskningsmetoder kring läkemedelsanvändning (7,5 hp) obligatorisk. Om denna kurs blir obligatorisk kan även den vara en av de programspecifika kurser som kan uppfylla lärandemålen för programmet.

Genomströmningen på programmet är låg. Möjligen skulle en ytterligare obligatorisk kurs på programmet stärka sammanhållningen, och ha en positiv inverkan på antalet studenter som genomför utbildningen.

2. Att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet

Kommentarer från bedömargruppen:

Ett kriterium för att bedöma den vetenskapliga grunden är graden av disputerade lärare, docenter och professorer. Antalet undervisande lärare som är disputerade är låg, men nyligen rekryterade lärare och utlysta tjänster bör innebära att graden av disputerade lärare med tiden ökar. Inom programmet erbjuds idag kurser om 15 hp eller 30 hp för magisterexamen (60 hp) alternativt kurser för examensarbete om 30 hp eller 45 hp som ger masterexamen (120 hp). Beroende på vilket examensarbete som genomförs kan det anses vila på vetenskaplig grund.

Styrkor: Lärarkollegiet har kompetens, inom de vanligaste områdena för fördjupningsprojekt samhällsfarmaci och epidemiologi finns professorskompetens. I ämnet farmakoterapi finns stor erfarenhet av undervisning. Professorskompetensen är nyförvärvad, men här finns utvecklingspotential om detta ämne får tid och resurser.

Förbättringsområden: Inga kvalificerade studenter från programmet har gått vidare till forskarutbildning, vad bedömargruppen känner till. I framtiden bör denna karriärväg tydliggöras som ett alternativ. Man bör utvärdera huruvida ett fördjupningsprojekt på 15 HP är tillräckligt för att uppnå avsedda kunskaper och färdigheter inom ett fördjupningsområde på avancerad nivå. Framför allt när den inte ens blir en "regelrätt" litteraturstudie. Det är möjligt att införa 30 eller 45 hp projekt som krav på programmet, även om examenskraven är 15 hp. Vid studier på denna nivå anser gruppen även att högre krav på egna idéer till fördjupningsprojekt bör ställas. Att göra kursen i forskningsmetoder obligatorisk tror gruppen skulle kunna rusta studenterna bättre för att vara delaktiga i planeringen och utformningen av fördjupningsprojektet.

3. Att undervisningen sätter studenters/doktoranders lärande i centrum

Kommentarer från bedömargruppen:

Programmet förefaller vara uppbyggt av befintliga kurser som också ges som fristående kurser och ingår i andra program vid fakulteten. Genom att inleda programmet med att upprätta individuella studieplaner som sedan uppdateras vid varje terminsstart kan programmets struktur och den enskilda studentens val av kurser och progression inom programmet förstärkas.

Styrkor: Programmet erbjuder stor valfrihet, och ger studenterna stor möjlighet att själva välja sin inriktning. Gruppen bedömer att flera kurser har en hög grad av aktiv studentmedverkan och olika former av återkoppling.

Förbättringsområden: Att faktiskt se till att kurserna ligger lämpligt i tid/schema för de aktuella studenterna, och inte endast är anpassade efter stunder som går andra program, exempelvis apotekarna. Hjälpa studenterna att skapa någon sorts individuell studieplan; formulera ett mål och skapa en känsla av ansvar för sin utbildning (genomströmning). Det blir då lättare för ledningen att se vad studenterna vill (var resurserna behövs). Bedömargruppen rekommenderar ett gemensamt seminarium för alla studenter på programmet under fördjupningsprojektet, detta förbereder mer för framtida arbetsliv och lärande att få ta del av andra perspektiv, vilket skapar mer samhörighet. Förslag för ämnen på sådana seminarier kan vara metoddiskussioner, vetenskapligt skrivande, projektplanering etc. Man kan vårda alumnerna mer, använda dem under utbildningen eftersom det saknas en kännedom om vad man kan göra med/efter utbildningen, enligt studenterna själva.

4. Att målen examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt och att progression säkerställs

Kommentarer från bedömargruppen:

Bedömargruppen finner att det är svårt att värdera, då det är stor skillnad på kurserna som ges.

Styrkor: Det stora utbudet valbara kurser kan ge progression, men det är beroende av vilka val och i vilken ordning kurserna läses. De i programmet valbara kurserna förefaller genomgående examineras på ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt, vilket därmed också bör gälla för programmet i sin helhet.

Förbättringsområden: Om studenternas lärande på det aktuella programmet ska sättas i centrum föreslås den inledande obligatoriska kursen Läkemedelsanvändning (7,5 hp) dels göras programspecifik och endast erbjudas studenterna inom masterprogrammet, dels utökas till att omfatta 15 hp, alternativt att en påbyggnadskurs om 7,5 hp ges som ett komplement till denna. För att förstärka programmets progression föreslås fördjupande kurser, kanske inte i första hand fler olika kurser, utan snarare fördjupningar på det som redan finns. En ökande svårighetsgrad kan vara ett sätt att säkerställa progression. Det var även en kommentar från studenter, att kurserna ej går på djupet, vilket kanske inte är möjligt med ett kurser som endast ges om 7,5 HP och dessutom är helt fristående. Kanske behöver även utbudet av kurser som räknas in i huvudområdet strömlinjeformas.

Mer formativa bedömningar under programmets gång kan stimulera genomströmning och möjliggöra bedömning av programmets lärandemål. Detta vore sannolikt resurskrävande, men fördelarna kan överväga. Någon gemensam aktivitet, möjligen via distans om studenter är utspridda geografiskt, någon gång per termin kan stärka gemenskapen på programmet, vilket i sin tur kan vara positivt för genomströmningen. Det skulle kunna vara en journal club eller annan typ av seminarium. Ämnena kunde beröra de av programmets mål som är svåra att examinera idag. En pedagogisk plan för aktiviteter och utveckling under programmets gång kan också vara ett sätt att främja progression.

5. Att verksamma i utbildningen har aktuell ämnesmässig och högskolepedagogisk/ämnesdidaktisk kompetens samt att lärarkapaciteten är tillräcklig

Kommentarer från bedömargruppen:

Styrkor: Lärarkapaciteten under de olika kurserna anses som tillräcklig inom kollegiet. Lärarkollegiet verkar pedagogiskt kompetent med högskolepedagogiska utbildningar och flera excellenta lärare.

Förbättringsområden: Även om det kan finnas en hög grad av konstruktiv länkning inom enskilda kurser så finns det en avsaknad av detta inom programmet. Detta kan åtgärdas genom tydligare spår

och flera kurser med fördjupning (en kurs med en del 1 och 2 med en ökande svårighetsgrad). En mer tydlig övergripande pedagogisk plan för programmet saknas, även om bedömargruppen förstår att det kan vara en utmaning då programmet består av så många olika kurser.

6. Att internationalisering och internationella perspektiv liksom hållbarhetsperspektiv främjas

Kommentarer från bedömargruppen:

Möjligheten att studera utomlands utnyttjas i låg grad. Få kurser erbjuds på engelska, vilket gör det svårt för internationella studenter att delta.

Styrkor: Programmets stora valfrihet ger möjlighet att läsa kurser vid andra universitet.

Förbättringsområden: Bedömargruppen föreslår att man kan öka kännedom om utlandsstudiemöjlighet, exempelvis kan någon Erasmus-koordinator komma och informera. . Man bör se över vilka kurser som skulle vara möjliga att erbjuda på engelska, på avancerad nivå bör detta inte innebära något hinder för svenska studenter och det skulle möjliggöra internationell rekrytering av studenter.

7. Att jämställdhetsperspektiv integreras i utbildningen

Kommentarer från bedömargruppen:

Detta ingår sparsamt i den obligatoriska kursen, samt i de fyra mest valda obligatoriska kurserna enligt programmets egen självvärdering.

Styrkor: Läkemedelsanvändning är ett ämne som ger goda möjligheter att integrera jämställdhetsperspektiv i utbildningen, och det finns med idag.

Förbättringsområden: Det torde vara möjligt att öka jämställdhetsperspektivet under den inledande obligatoriska kursen, men också lägga in detta som ett möjligt ämne för distansseminarier under programmets gång, som föreslogs under punkt 4.

8. Att utbildningen svarar mot individers och samhällets behov av bildning och professionell kunskap och förbereder studenterna för ett framtida arbetsliv

Kommentarer från bedömargruppen:

Vad bedömagruppen erfar verkar varken studenter eller avnämare ha kunskap om masterprogrammet i läkemedelsanvändning och hur det förbereder studenterna för ett framtida yrkesliv.

Styrkor: Den stora valbarheten inom programmet innebär att utbildningen kan svara mot både enskilda individers och samhällets behov av både bildning och professionell kunskap. Valbarheten förbereder studenter för ett framtida arbetsliv, men det är beroende av vilka kurser studenten väljer att ta.

Förbättringsområden: Skapar man några strukturerade alternativ blir vägen till arbete tydligare, och om man också strömlinjeformar huvudområdeskurserna blir det tydligare för arbetsgivare vad detta innebär. Tydligheten gäller även för studenten själv, för att kunna identifiera och förklara med självsäkerhet vad det är de utbildar sig till för någonting. Inslag av verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i kurser eller som enskilda kurser inom programmet kan också förstärka och tydliggöra att utbildningen svarar mot ett framtida arbetsliv.

9. Att studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Kommentarer från bedömagruppen:

Det skulle innebära en förbättring om studenterna hade någon sorts inledande moment där de tvingas fundera över sina mål med utbildningen, och själva skapa ett tydligare syfte. En tydligare formulerad plan blir också lättare att följa upp. Det framkommer i intervjuerna att de enskilda kurserna som ingår i masterprogrammet utvärderas på ett bra sätt. Det som däremot saknas är en tydligare och strukturerad utvärdering av själva masterprogrammet i läkemedelsanvändning. Bedömagruppen spekulerar i om detta kan vara en bidragande orsak till att genomströmningen är låg på programmet. Det bör prioriteras i kvalitetsutvecklingen att samla kollegiet för att ge programsamordnaren input på hur man bäst kan sörja för kontinuitet för studenterna genom hela masterprogrammet.

10. Att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studiemiljö föreligger

Kommentarer från bedömagruppen:

Gruppen har sett lokalerna i Biomedicinskt centrum i Uppsala, där många av de kurser studenterna väljer inom programmet ges. Dessa lokaler förefaller tillgängliga och ändamålsenliga, med möjligheter till arbete både själv och i grupp.

Styrkor: Lokalerna ger möjlighet till interaktion med studenter från många olika utbildningar, det finns också goda möjligheter att ta del av studentinformation bl.a. från Studenthälsan och få tips om sociala aktiviteter på flertalet anslagstavlor i gemensamma utrymmen.

Förbättringsområden: En ökad sammanhållning på programmet, med någon mer obligatorisk kurs och fler gemensamma moment kan öka möjligheterna att studenterna på programmet får stöd av varandra, t.ex. att de bildar informella studiegrupper.

11. Att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Kommentarer från bedömargruppen:

Genom att ge programkoordinator ökat mandat, befogenheter, större inflytande och mer tid i sin tjänst, eventuellt motsvarande programansvarig, kan kvaliteten och progressionen inom programmet säkerställas, liksom att kontinuerlig uppföljning och utveckling av programmet genomförs. Inrättande av programråd med studeranderepresentanter rekommenderas också.

Styrkor: Att ansvaret för den inledande obligatoriska kursen inte längre roterar är positivt för kursens möjlighet till utveckling, gruppen rekommenderar att man behåller denna organisation. Programmet upprättar handlingsplaner varje år som presenteras i GRUFF, och detta ger möjlighet till kontinuerlig översyn.

Förbättringsområden: Se kommentaren ovan.